

Mottagare

Kultur- och fritidsberedningen

Lägesrapport biblioteksplan 2026-2029

Sammanfattning

Processen pågår med att ta fram en ny gemensam biblioteksplan för Region Gotlands biblioteksverksamheter för perioden 2026-2029. Arbetet utgår från övergripande styrdokument som bibliotekslagen, skollagen, Regional utvecklingsstrategi *Vårt Gotland 2040* och Regionens kulturplan 2025-2028. Processen tar även hänsyn till aktuella samhällsutmaningar och omvärldstrender samt ett stort antal inspel från politiker, allmänhet, biblioteksanställda, regionala råd och tjänstepersoner. .

Många vägval har gjorts och beslut fattats för att nå fram till tre gemensamma långsiktiga inriktningar för biblioteken mot 2040, samt åtta mål som beskriver önskad förflyttning under planperioden 2026-2029. Nu återstår skrivandet av texter som ska förklara utmaningarna, inriktningarna och målen samt beskriva förflyttningarna. Arbetet har blivit något försenat, därför presenteras en reviderad tidsplan.

Ärendebeskrivning

Processen att ta fram en ny biblioteksplan för Region Gotlands biblioteksverksamheter 2026-2029 pågår. Enhetschefen för regional biblioteksutveckling (RSF) är processledare och arbetsgruppen består dessutom av folkbibliotekschefen (RSF), samordnaren för skolbiblioteken (UAF), samt sjukhusbibliotekarien (HSF).

Biblioteksplanen ska beskriva gemensamma inriktningar och mål för hur biblioteken ska utvecklas under planperioden för att möta lagstiftning, aktuella samhällsutmaningar och allmänhetens behov. Särskild hänsyn har tagits till de nya skrivningarna i Skollagen kring skolbibliotek. Ansvar för genomförandet kommer att ligga hos varje biblioteksform. Planen kan också ses som en plattform för samverkan mellan biblioteksformerna och för samverkan med andra samhällsaktörer.

Många inspel har inkommit under framtagandeprocessen genom ett stort antal dialogmöten, till exempel med arbetsutskotten i BUN och GVN, presidierna för KFB och BUN, med samtlig bibliotekspersonal, med olika funktioner och verksamheter inom olika förvaltningar i regionen, med tillgänglighetsrådet, pensionärsrådet och samrådet för nationella minoriteter. Folkbiblioteken har samlat inspel genom en enkät samt genom samtal med prioriterade grupper

och biblioteksanvändare. Samtalen har utgått från aktuella samhällsutmaningar och hur biblioteken kan bidra till att lösa dem.

Biblioteksplanen utgår från bibliotekslagen, skollagen, från Regional utvecklingsstrategi *Vårt Gotland 2040*, genomförandeprogrammet *Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland* och *Region Gotlands kulturplan 2025-2028*. Inriktningarna och målen utgår från visionen i den regionala utvecklingsstrategin samt visionsmålet: *Gotland är ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla* samt de flesta av RUS:ens effektmål.

För att bidra till att nå RUS:ens vision, visionsmål och effektmål har förslag till tre långsiktiga inriktningar tagits fram. (Se nedan) Tanken är att dessa ska fram till 2040. Inriktning 2 och 3 är förutsättningar för att biblioteken ska kunna nå inriktning 1.

1. Stärka bibliotekens roll i utvecklingen av ett hållbart och demokratiskt samhälle
2. Fler använder bibliotekens utbud
3. Gotland har bibliotek med goda förutsättningar att möta lagkrav och framtida utmaningar

Det har dessutom tagits fram förslag på åtta mål som beskriver planperiodens fokus och önskad förflyttning gentemot de långsiktiga inriktningarna:

Mål 1 Biblioteken bedriver ett strategiskt läsfrämjandearbete

Mål 2 Biblioteken arbetar för ökad demokratisk delaktighet, social inkludering och god hälsa

Mål 3 Biblioteken arbetar för att öka gotlänningarnas mentala beredskap

Mål 4 Biblioteken arbetar för miljömässigt hållbar samhällsutveckling

Mål 5 Bibliotekens utbud ska göras mer tillgängligt

Mål 6 Bibliotekens utbud ska göras mer relevant

Mål 7 Biblioteksverksamheterna har hög kvalitet

Mål 8 Biblioteksverksamheterna samverkar

Utifrån inriktningarna och målen är tanken att förvaltningarna ska skriva egna handlingsplaner utifrån vilka insatser biblioteken behöver göra för att nå önskad förflyttning. Handlingsplanerna beslutas i respektive nämnd. Uppföljning av handlingsplanerna ska ske årligen. De framtagna insatserna bryts sedan ytterligare ner i aktiviteter i respektive biblioteksforms årliga systematiska verksamhetsplanering och kvalitetsarbete. Efter planperiodens slut sker en uppföljning av biblioteksplanen som helhet.

Att ta fram en gemensam biblioteksplan för olika biblioteksformer utifrån övergripande styrdokument, aktuella samhällsutmaningar och omvärldstrender, samt ett stort antal inspel innebär många vägval, beslut och omtag längs vägen. De formulerade inriktningarna och målen rymmer många aspekter och nu återstår skrivandet av texter som ska förklara inriktningarna och målen, utmaningarna samt beskriva önskade förflyttningar. Arbetet har blivit något försenat, därför presenteras nedan en reviderad tidsplan.

- KFB och RS november 2024, informationsärende ny biblioteksplan med tidsplan.
- Dialoger och insamling av inspel december - april.
- Möten med AU BUN och AU GVN i januari. Gemensamma arbetsmöten med presidierna för KFB och BUN i januari och april.
- Bearbetning av inspel och formulering av inriktningar och mål mars-april.
- Skrivande av texter april-juni.
- Lägesrapport KFB 12 maj.
- RS 2 september remissutgåva, skickas till nämnder samt berörda interna och externa aktörer.
- Remissrunda till och med 24 oktober.
- KFB 4 november.
- RS 8 december förslag till beslut.
- RF februari 2026 beslut

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår kultur- och fritidsberedningen att ta emot informationen.

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Angelica Andersson Fihn
Avdelningschef kultur och fritid